

Rapper Mo\$heb kreeg straf voor

Onredelijk, de overheid moet zuinig zijn met repressie van uitingen

► Vorige week veroordeelde de rechter een rapper voor het bedreigen van Geert Wilders.

► Onterecht. Er is een verschil tussen zeggen en doen.

Door FRANK KUITENBROUWER

De veroordeling door de Rotterdamse rechtbank van de rapper Mo\$heb wegens bedreiging van het Kamerlid Geert Wilders, vorige week, past naadloos in de Nederlandse jurisprudentie. Enig voornemen van de dader om zijn bedreiging te realiseren is niet vereist voor een veroordeling.

Daarbij speelt het precaire politieke en maatschappelijke klimaat een rol; dat geldt zeker in het geval van Wilders, die al jarenlang beveiligd moet worden.

De verdediging van Mo\$heb had een beroep gedaan op de uitingsvrijheid die is neergelegd in het Europees Verdrag voor de Mensenrechten, in het bijzonder de ruimte die dit laat voor artistieke expressie. „Een krachtig argument”, erkenden de rechters. Maar niet in dit geval.

Dat het een kwalijke rap was, valt moeilijk te betwisten. Maar de grens van de strafwet luistert nauw. In de tekst wisselen droom en dreiging elkaar af. Dat laatste overheerst, von-

den de rechters, mede gezien de verwijzingen naar de moorden op Pim Fortuyn en Theo van Gogh in de tekst. Het vonnis beperkt zich wel erg tot tekstkritiek en is opmerkelijk kort over het karakter van de rap als genre. Dat heeft vaker een tegen de borst stuitend idioom. „Bagger”, zoals de verdachte in een eerdere zaak het zelf noemde. Maar de rechter is niet een kunstcriticus en kan uitingen niet los zien van hun subculturele context.

Botsende meningen

• Vandaag staan op deze pagina's twee tegenovergestelde meningen over precies dezelfde feiten.

• De auteurs kregen ieder van de redactie dezelfde feiten aangeleverd: de uitspraak van de rechtbank Rotterdam over rapper Mo\$heb, met daarin de rapteksten waartegen Geert Wilders aangifte heeft gedaan.

• Dagelijks stelt de opinieredactie van nrc.next de pagina's open voor contrasterende, soms botsende meningen. Zo willen we een bijdrage leveren aan discussies die ertoe doen, zoals - hiernaast - het debat over de grenzen van de vrijheid van meningsuiting.

De vrijheid van meningsuiting geeft ruimte om te confronteren en te shockeren.

Het springende punt is het verschil tussen zeggen en doen. „Uitingen zijn geen vorm van geweld”, zoals de jurist A.J. Nieuwenhuis (Universiteit van Amsterdam) het heeft uitgedrukt. Hij noemde een term als 'verbaal geweld' beeldend, maar niet erg verhelderend. In de Verenigde Staten geldt dat de dreiging van direct ge-

vaar nodig is voor een ingreep. En dit land heeft een hele traditie met de moeilijke verhouding tussen uitingsvrijheid en geweld.

In een eerdere strafzaak in Amsterdam werd een 17-jarige jongen veroordeeld wegens bedreiging van Wilders. Uit het vonnis blijkt dat hij gefascineerd was door geweld, bekeerd tot de radicale islam, thuis een geïmproviseerd explosief voorhanden had en zich „heimelijk” gedroeg. Van dit

'Wilders, dit is geen grap'

• De rapper Mo\$heb heeft op 18 december van de Rotterdamse rechtbank een taakstraf van 80 uur gekregen, omdat hij Geert Wilders met de dood bedreigde. Mo\$heb rapte in het nummer Wie Iz De Volgende dat het „bam bam” is als hij Wilders tegenkomt. Enkele fragmenten:

• 'Als ik begin vraag ik om stilte, om een aanslag te plegen op Geert Wilders, en dat in woorden. (...) Dit is een zelfmoordpoging Geert, je kan liever van de dak springen, of wil je liever kogels in je lijf hebben? (...) Luister Geert, dit is geen grap.'

► Lees het vonnis van de rechtbank via nrcnext.nl/links

soort concrete risicofactoren is in het Rotterdamse vonnis geen sprake. Het gaat om de uiting als zodanig.

De Nederlandse jurisprudentie heeft geen boodschap aan het verschil tussen zeggen en doen, maar dat maakt het niet minder reëel. Geweld tegen politici is voornamelijk afkomstig van personen die niet eerst de politicus hebben bedreigd of belaagd, concludeerde de Leidse onderzoeker Marijke Malsch enkele jaren geleden. Er bestaat dus een drempel tussen belaging en bedreiging enerzijds en het plegen van geweld anderzijds.

Dat onderstreept de vragen waarmee Nieuwenhuis en A.L.J. Janssens (een officier van justitie die promoveerde op strafbare belediging) hun boek *Uitingsdelicten* (2005) besloten. Zijn veel kwalijke uitlatingen niet een symptoom in plaats van een oorzaak? En versterkt het onderdrukken daarvan niet alleen maar de bestaande onlustgevoelens? Hun conclusie: verontwaardiging is begrijpelijk, maar „een slechte raadgever”.

De overheid heeft een dure plicht politici, en trouwens ook opiniërende burgers, te beschermen, maar moet zuinig zijn met de strafrechtelijke repressie van uitlatingen.

De uitingsvrijheid is er immers voor iedereen.

Frank Kuitenbrouwer is jurist en medewerker van NRC Handelsblad

TRANSPARANT
TRANSPARANT
TRANSPARANT
TRANSPARANT
TRANSPARANT
TRANSPARANT

'bam bam, Geert'

Terecht, dit is geen ironie meer

► Zeker, de vrijheid van artistieke expressie is ruim.

► Maar Mo\$heb nam bewust het risico dat zijn dreiging op internet terecht zou komen.

Door EGBERT DOMMERING

Afgelopen vrijdag veroordeelde de Rechtbank in Rotterdam een twintigjarige rapper tot een forse straf omdat hij Wilders in een gezongen songtekst met de dood had bedreigd. De rap had hij op cd gezet, waarvan er 250 waren verkocht. Zo belandde het nummer via YouTube op internet. Het was Wilders zelf die in deze zaak aangifte had gedaan. In de strafzaak beriep de rapper zich op de vrijheid van meningsuiting, in het bijzonder de artistieke expressievrijheid. Dat verweer werd terecht door de Rechtbank verworpen.

Wij hebben vrijheden voor een bepaald doel. In dat doel ligt ook de beperking van het gebruik van die vrijheden opgesloten. Uitoefening van vrijheden kan bovendien botsen met vrijheden van anderen.

Vrijheid van meningsuiting heeft het politieke doel in een democratie de ongehinderde uitwisseling van openbare meningen en emoties over de politieke standpunten te bevorderen.

Dat betekent dat je iemand in het openbaar scherp mag aanvallen over zijn standpunten of in het openbaar je gemoed daarover mag luchten, maar niet dat je hem om wat hij vindt met de dood mag bedreigen, toehoorders tot haat tegen hem mag aanzetten of deelnemers aan het debat mag discrimineren ('moslims go home'). Wilders vraagt terecht bescherming tegen het feit dat hij als politicus om wat hij openbaar uitdraagt met de dood wordt bedreigd. Tegelijk moet hij zich zelf binnenkort ook voor de rechter verantwoorden omdat hij zijn

► Hier wringt de schoen: de toeschouwer moet begrijpen dat de uiting niet echt is ◀

positie als politicus misbruikt om kiezers aan te zetten tot haat en discriminatie tegen moslims.

De vrijheid van artistieke expressie is ruimer dan de politieke expressie. Literatuur, theater en beeldende kunst confronteren lezers en toeschouwers met moord en doodslag, overspel en ander bedrog. Dit betekent wel dat de toeschouwer zich tot de kunstuiting in een bijzondere relatie bevindt. Hij moet begrijpen dat

het niet echt is, het spel 'meespelen.' En hier wringt bij onze rapper de schoen. Hij vertolkt in de tekst wel zijn wens en droomleven, maar besluit toch met woorden: „Als je zo blijft doorgaan, ben jij de volgende. Niet door mij hoor, misschien wel door iemand anders.”

Rapkeners zullen zeggen dat dit soort bedreigingen in de rap gebruikelijk is en dat je dat moet vergelijken met een harde grap van een cabarettier. Misschien dat ik daarom geen liefhebber van de rap ben, omdat ik daarin de ironie van de kunst mis. Maar zelfs als dit zo zou zijn, dan heeft de rapper door de verkoop van de cd aan het algemene publiek het bewuste risico genomen dat deze 'ironische dreiging' op internet terecht zou komen, ver verwijderd van de context van het genre van de rap. En dan is het geen fictie meer. Dan geeft het ook emotionele schade: Wilders voelde zich bedreigd.

Het onderscheid tussen woorden die niets 'doen' en daden die schaden is van de 19de eeuw, al zijn er in Nederland aan de Universiteit Leiden nog aanhangers van dit standpunt te vinden. Als woorden geen effect zouden hebben, waarom zou je dan je mening nog uiten?

Egbert Dommering is hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam

VOLGENDE? WIE IS DE VOLGENDE? WIE IS

